

A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISTERIUM MEGBIZÁSÁBÓL

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ

Budapest, V., Báthory-utca 19.

KIADJA: DR. LENDL ADOLF, A TERMÉSZET MELLÉKLAPJAKÉNT

Budapest, II., Donáti-utca 7.

A „HALÁSZAT” előfizetési ára 3 korona — „A TERMÉSZET”-tel együtt 6 korona.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi minster a »Sepsi-Oltvölgyi« halászati társulat alapszabályait és üzemtervét 73934/1900. sz. a. kelt elhatározásával jóváhagyta.

Pisztráng-tenyésztés.

III.

Az ikra gondozása.

Láttuk, hogy a száraz eljárásnál az ikra megtermékenyítése akkor következett be, midőn a hímhal tejével összekevert ikrák a reájuk öntött vízzel teleszívódtak. Ennek megtörténte után a zavarossá vált vizet leöntik az ikrákról s tiszta vízzel leöblítve, őket a költőedényekbe széthelyezik.

A kelési idő első szakában rendkívül érzékeny az ikra. Addig az időpontig, míg fejlődésében oda nem jutott, hogy az ikrahéjon át a magzat szemei, mint fekete pontok, láthatókká nem váltak, nagyon vigyázva kell vele bánni, mert érintés, vagy rázás könnyen romlását okozhatja. Amint a fekete szempontok az ikrahéjon át feltűnnek, az ikra mindennemű behatásokkal szemben ellentállóbbá vált, szállíthatóvá lesz s gondozása, mely eddig csupán az ikratermelő telepeket foglalkoztatta, szélesebb körre terjed szét.

Az időtartam, amely alatt a megtermékenyített ikra szállíthatóvá fejlődik, a költésre használt víz hőfokától függ. Hidegebb vízben lassabban fejlődnek az ikrák, melegebb vízben gyorsabban. Pl. a szélső eseteket idézve 2° R. hőmérsékű víz mintegy 80 nap alatt, 10° R. hőmérsékű pedig mintegy 15 nap alatt fejleszti a megtermékenyítéstől a szempontok feltűnéséig az ikrákat. A fejlődésében a szempontok előtűnéséig jutott ikra oly kereskedelmi cikk, mely kellő módon csomagolva nemcsak pár napig, de egy-két hétig tartó szállítást is kibír.

A szállításhoz következőképp csomagolják az ikrá-

kat. Kisebb méretű, hosszban mintegy 40 %, szélességben 20—25 %, lapos fakeretre flanelt feszítenek s a megnedvesített flanelre helyezik az ikrákat, a keretet alkotó faléczek közé. Több megtöltött keretet szoktak egymás fölé helyezni. Ha a szállítmány kisebb, akkor csak a felső keretbe tesznek ikra helyett apróra tört jeget, ha nagyobb, akkor középtűt is egybe, hogy így az olvadó jég kellő nedvesen tartsa az ikrákat s a hőmérsék túlságos, káros emelkedését megakadályozza. Egyszerű keretek helyett néhol kettőseket használnak, t. i. két egyszerű keretet sarokkal egybekapcsolnak.

Az ikrákkal megtöltött s egymásra helyezett kereteket alul is, felül is deszkalappal takarva be, zsineggel keresztül kötik, hogy minden oldalról falapokkal határolva, védve maradjanak együtt. Az ikrák épségére további védelmet az nyújt az útközben történhető különféle eshetőségekkel szemben, hogy a keretcsomót erős deszkából készült ládába helyezik és pedig úgy, hogy a keretcsomó és a láda oldalfalai közötti jó tenyérnyi széles térséget köröskörül mohával töltik ki, illetve tömködik meg. A száraz moharéteg szerepe kettős; részben mint rossz hővezető tesz jó szolgálatot, részben mint rugalmas anyag enyhíti a szállításhoz előálló rázkódtatásokat.

Néha rövid útnál, kis küldeménynél mellőzik a költségesebb s általában körülményesebb keretekbe való csomagolást s az ikrát egyszerűen nedves flanelbe, vagy tüllbe csavarva, mohával burkolják s úgy helyezik a szállító ládába. Ha rövid útra megfelelő is ez a csomagolási mód, hosszabbra nem az, mert kevésbé védi az ikrák épségét.

A csomagolásra röviden a következő követelések az irányadók. Az ikráknak egész úton át nedvesen kell maradniok, hőmérsékük null fok fölé csak pár fokkal emelkedhetik s null alá nem süllyedhet, végül az ide-oda gurulás, az összerázás, összetörés ellen védve kell lenniök.

Amint az ikra-küldemény megérkezett, azonnal hozzá kell látni a kicsomagoláshoz. A kicsomagolásnál vigyázni kell, hogy az ne meleg helyen történ-

jék. Legalkalmasabb hely a költőház. Mielőtt a költőedényekbe helyeznék az ikrákat, czélszerű a költésre szolgáló vízzel néhányszor végigöntözni őket a kerekben, hogy ne egyszerre — a vízbehelyezéskor — de lassankint vegyék át a költővíz hőmérsékletét. A költőedénybe történő széthelyezésnél a szállítás alatt megromlott ikrákat ki kell válogatni a többiek közül, mert az épek között maradványokat is megromlathatnak. A romlott ikrák arról ismerhetők fel, hogy teljesen átlátszatlanok, krétafehérek, míg az épek halvány narancssárga színben áttetszők. A pisztrángikra mennyiségének közelítő meghatározására irányadóul szolgálhatnak a következő adatok. Egy-egy ikra átmérője 43 $\frac{m}{m}$ -tól 52 $\frac{m}{m}$ -ig változik s ehhez képest 1000 darab ikra 80 $\frac{m^3}{m^3}$ -tól 138 $\frac{m^3}{m^3}$ -ig terjedő űrt tölt be. A pontos meghatározáshoz többféle készülék van.

Amint tudjuk, melegebb vízben gyorsabban fejlődnek az ikrák, hidegebb vízben lassabban. Ha módunkban áll a költővízben válogatni, mindig a hidegebb vizet választjuk inkább, mert a lassúbb fejlődés határozottan sikeresebb, erőteljesebb lesz az ivadék. A gyors fejlődésnél az a kellemetlen helyzet is beállhat, hogy az ivadék már akkor megérett a kihelyezésre, amidőn a szabadban még nem indult meg a tenyészet, a patakok még rendkívüli szegények hal-táplálékban. Az ivadékok tehát, hogy el ne pusztuljon, mesterségesen kell táplálni a költőedényekben, a mi igen körülmenyes dolog.

A hidegebb víznek megvan az a másik rendkívüli előnye, hogy benne nem oly könnyen üt tanyát az ikra mondhatni legveszedelmesebb ellensége: a penészgomba. Ha a penészgomba befészkelte magát a költőházba, nagy pusztítást okoz az ikrák között, legüdvösebb tehát elejét venni betelepülésének. E végből a költőház mindazon faalkatrészeit, melyek a költésre szolgáló vízzel huzamosabb időn át érint-

keznek — mint a vízvezeték, szűrőkészülék, osztó- és gyűjtő-vályu — nyáron át, amikor tökéletesen szárazak, be kell kenni kőszén-kátrány és terpentín-olaj híganyolyós keverékével és pedig kétszer egy nyáron. Ha a költőháznak volnának még más oly faalkatrészei is, melyek állandó nedvesség behatása alatt állanak, időnkint, ha nem is minden évben, czélszerű azokat szintén bekátrányozni.

A költés megkezdése előtt legalább nyolcz-tiz nappal szükséges lesz a bekátrányozott készülékeken át megindítani a víz folyását, hogy az ikrák ne az esetleg ártalmassá is válható kátrányos vizet kapják, de a már tisztán átfolyót.

Ha a penészgomba már látható az ikrákon, más-kép nem lehet védekezni ellenük, mint úgy, hogy a megtámadott ikrákat azonnal el kell távolítani a többiek közül, mert a betegség gyorsan terjed egyikről a másikra. A baj kezdetén még a megtámadott ikrákat is meg lehet menteni, ha gyönges sóoldatba helyezik őket, mert a só a penészgombát elpusztítja, az ikrának azonban nem árt. Erre a célra körülbelül 5%-os sóoldat megfelel s az ikráknak mintegy 20 percig kell abban állani. Az eljárást mindannyiszor lehet ismételni, ahányszor csak penészgomba képződés mutatkozik az ikrákon. Szoktak a penészgombák ellen úgy is védekezni, hogy a világosságot teljesen elzárják a költővíztől, betödik a vízhozócsatornákat, a szűrőt, sőt a költőedényeket is.

További veszedelem az ikrák fejlődésére és ép-ségére az iszaplerakódás. Ha beborítja az iszap az ikrát, elfogja tőle a vizet, illetve a víz levegőjét részben vagy egészben, következképp okozója lesz annak, hogy az ivadék nyomorékká válik, vagy egyáltalán nem fejlődik ki, hanem még ikralakban elpusztul. Ezért szükséges a költővizet lehető gondosan megszünni. Ha a fejlődés első szakában — amíg az ikrahéjon át a szempontok fel nem tűntek — iszapolód-

A süllőzés.

— A „HALÁSZAT” eredeti tárczája. —

Mint a »Halászat« hű olvasója, azt tapasztalom, hogy annak hasábjain a horgászat különféle nevei érdekes czitkekben lesznek bemutatva. E tapasztalás érlelte meg bennem az elhatározást, hogy a horgászat egyik legkedvesebb, leg-élvezetesebb s újabbban az úri osztályban is felkapott neméről, a süllőzésről, néhány sor közleményt írjak s a süllőzést a maga mivoltában megismertetve kimutassam, hogy az korántsem unalmas időfecsérlés, hanem nagyon is kedves foglalkozás.

Igaz ugyan, hogy én azok közé tartozom, kik a horgászat minden nemét szenvedélylyel űzik s e végből szívesen időzöm az általam annyira kedvelt Duna partján, túrva a rekkenő hőiséget, esőt, szelet stb.; de mégis a süllőzést szeretem leg-inkább.

Hogy a halászatot annyira megkedveltem, annak oka a horgászat által nyújtott izgató élvezeten kívül a szabad természet iránt érzett kimondhatatlan szeretetem. Olyan foglalkozás ez, a melyik mellett gondolataim akadály nélkül kalandozhatják be a mindenség rejtekeit. A víz partján választott zajtalan, magános hely az én »tanyám« s a környező fenséges csend és nyugalom szabad utat nyit gondolataimnak belemélyedni a természet gyönyörűségeibe.

Kell-e szebb élvezet egy kora-reggeli halászatnál? A városi élet zajában nem tud lelkünk kellőleg fogékonyvá lenni a természet ama remek látványossága iránt, midőn a nap kelése megragadó pompájában látható; de künn a szabadban, a midőn a nap szépségének teljében, előtörő sugaraival bibor-vörösre festi a magasban úszó felhőket s a visszaverődött sugarak pirossá varázsolják a víz tükörsima felületét, gyémántokká változtatják a fűszálakon remegő harmatcseppeket és megmosakodván a kristálytisza vízben, büszkén emelkedik egyre feljebb, hogy éltető melegét árasztja nyomorult földünkre, a mely nélküle kihalna: meg nem nevezhető fenséges érzet, az Istenbe vetett imádságos áhitat szállja meg az embert s kiragadván őt a köznapias érzelmek köréből, a boldogság húrjait pengeti meg szívében...

A sziget bozótjában az aranyos szavú fülemüle is reggeli imát zeng s éneke a magasban repülő parcsirta kedves dalával melodikus összhanggá vegyülve, az én lelkemet is magával ragadja, fel, a végtelen magasságba ahhoz, a ki a világot minden-tudásával ily széppé tette.

De nem csak a kora reggel szépsége nyújt gyönyört és élvezetet a természet iránt fogékony lelkű szemlélőnek, hanem a megkapóan gyönyörű alkony, a szabad természet állat- és növényvilága is egész napon át kedves szórakoztatója s mulattatója annak, a ki a mai kor szellemének ferde kinövéséeként mutatkozó felületlen szemlélődés helyett azzal, mi körülötte van és történik, behatóan foglalkozik.

nak el az ikrák, a segítség nagyon kétes értékű. Máskép t. i. nem lehet segíteni, mint mechanikai művelettel kell eltávolítani az iszapot; úgy de ezzel a rendkívül érzékeny ikrák nagyrésze elpusztul. Az igaz, hogy a megmaradt töredékből azután kifogástalan, erőteljes ivadék fejlődik. Ha már az ikrahéjon át a szempontok láthatók, semmi nagyobb bajt nem okozhat az iszaplerakodás. Ekkor ugyanis már sokkal többet kibírnak az ikrák, ha tehát eliszaposodás mutatkoznék valamelyik költőedényben, a költőedény középső részét (kaliforniai költőedény), amelynek rostszövet fenekén hevernek az ikrák, kiemeljük s a szárazon maradt ikrákat locsoló kannával végig öntözzük, amíg csak le nem mosódott az iszap az ikráról.

Az említettekén kívül az ikrát még az az eshetőség is fenyegeti, hogy apró kis zsákmányoló emlősök falánkságának esnek áldozatul. Különösen a *vizi cziczkány* az, amelyik különös előszeretettel lopózik be a költőházakba, ha szerét teheti s ott azután kímélet nélkül falja az ikrákat. Legradikálisabb védelem ellene, ha a költőház úgy elzárható, hogy oda seholy be nem juthat. Sűrű rostélyt kell tenni a vízhozó és vízvezető csatornára. Ha mégis be tudott valahol jutni, nincs más mód, mint a költőedényeket befödni olyan sűrű rostaszövettel, amelyiken át nem bujhat. Elpusztítására ahhoz való apró vasakat s mérgezett halat, ikrát kell széthelyezni a költőházban, tüzzelvassal rajta lenni kiirtásán, mert falánkságával tömredék kárt okoz.

Muraközy Endre.

De ügyelnem kell, nehogy az édes természet szépségeibe belemerülve, megfeledkezsem cikkem tulajdonképeni céljáról. Mint jeleztem, a stülözést óhajtanám leírni. Mivel ezt az általam átélt események elbeszélésével vélem leginkább megtehetni, leírok egy, a maga nemében igen érdekes stülözést.

Halásztársam, ki szintén szenvedélyes stülöző, az ujságnak vízállás-rovatából kinézte, hogy a Duna Linznél árad. Tapasztalásból tudjuk, hogy nálunk Komáromban akkor van a legjobb »halkapás«, a midőn a nevezett rovat előtte való napról Bécsen felül, de különösen Linznél, áradást jelez. Ezt tudva, hogy a kedvező alkalmat el ne mulasztjuk, elhatároztuk, hogy délután stülözni megyünk.

A tulajdonképeni stülözés ideje a napkelte, de különösen a napnyugta. Kényelmes séta közben, rózsás reményekkel eltelve, délután 5 óra felé a Duna partjának egy oly helyére értünk, a mely a víz mosása ellen kőhányással van védve. A víz folyása itt megtörik s épen az ez által keletkezett forgószzerű folyás a legkedvesebb rablótanyája a stülőknek. Nekünk is kedves helyünk, mert már nem egy szép példányt fogtunk ki e helyen. Figyelmes vizsgálódásnál hamar észre vesszük, hogy a víz már az úgynevezett »forrásba« jött, a halak különös élénkiséget mutatnak, mohón kapnak a vizen úszkáló szemét után. De nem kerülte ki figyelmünket az a körülmény sem, hogy a kövezet közelében úszkáló kis halak néha ijedten szét-szét-rebbernek. Ez ijedtségnek okozója valamely nagy kő mellett leselkedő stülő.

Tógazdaságok és a halászat érdekeit előmozdító intézmények Németországban.

III.

A bernriedi és starembergi haltenyésztő telepek.

A Münchenben székelő bajor országos halászati egyesület szervezetében a sziléziaihoz hasonló; jelenleg 56 egyesületen kívül 552 tagot számlál, kiknek soraiban az uralkodó család 3 tagját is találjuk, közöttük Lajos bajor királyi herceget, kinek München melletti mühlbachi halas-tavai az udvartartás részbeni halszükséget látják el. A társulat elnöke dr. Schillinger, szenvedélyes és szakértő halász, kit a bajor kormány ez évben nevezett ki az ország halászatának főfelügyelőjévé és ki egyúttal a Freisig melletti neufahrni kiterjedt tógazdaság tulajdonosa.

Az egyesület a nálunk is ismert »Allgemeine Fischerei-Zeitung« szaklapot adja ki tagjai részére; ennek szerkesztője dr. Hofer müncheni egyetemi tanár, egyúttal az egyesület által fentartott és az állatorvosi főiskola épületében elhelyezett halélettani állomás vezetője. Ők ketten a szellemi vezetői az ismertetni kívánt két haltenyésztő telepnek.

Staremberg Münchentől néhány kilométernyire a hasonló nevű s a szerencsétlen véget ért II. Lajos bajor királyról is nevezetes tó partján fekszik, vadregényes, természeti szépségeivel elbájoló helyen, melyet a nyári évszakokban a föld különböző vidékeiről összesereglett turisták és üdülők serege tesz hangossá.

Illatos fenyves-erdőktől körülvevett mély völgyben a »Siebenquelle«-nek nevezett források mentén terül el a mindössze 5 Tagwerk (körülbelül 3 kis holdnyi) nagyságú haltenyésztő telep. A telep célja tudományos és gyakorlati. Tudományos annyiban, hogy az idegenből importált halakkal első sorban itt tesznek kísérletet és

E körülmény által felizgatva, nagy gyorsasággal raktam össze horognyelemet s erősítettem rá a zsinógot eresztő karikát. Midőn horgom összeállításával teljesen készen voltam, kis hordozható bárkácskából egy virgoncz kis »böklét« választottam s azt szájánál, illetve belülről szeménél fogva horgomra akasztottam. Most vigyázva, hogy lépésem következtében a lábam alatt meggördülő kővel zajt ne üssek, elértem azon helyhez, a hol a víz sodrába eresztettem horogra akasztott csalimat. Néhány ide-oda »vezetgetés« után horgomat arra a helyre eresztettem, a hol előbb a kis halacszkák ijedt menekvését észleltem. Egy pár várakozásteli percz után dugóm néhányszor egy kicsinyt lebukik, a mi annak a jele, hogy szegény felakasztott kis halam észrevéve kérélehetetlen ellenségét, végerőlködéssel menekülni szeretne. Egyszerre csak kezemen erős rántást érzek s ugyanabban a pillanatban dugóm eltűnik s a botomra erősített karikáról nagy gyorsasággal fut a zsinór.

A mi nyelvtünkön ezt »kapásnak« nevezik. Nem tagadhatom el, szívem ilyenkor sebesebben s erősebben ver a szokottnál s a gondolatok egész özöne űzi egymást agyamban. Az izgatott fantázia nem egyszer halóriást varázsol elém. Mekkora lehet? Le-e nyelte már? Nem-e ereszté el? Nem-e esik le a kidobásnál? Hová dobjam ki? stb. Ezek a kérdések kergetőznek fejemben a néhány másodpercz alatt, a míg várnom kell, hogy a stülő halamat lenyelje.

Végre az ujjaim között tartott zsinór is feszülni kezdett, a mi biztos jele annak, hogy a rabló a kis halamat már elnyelte s

innen igyekeznek azokat a kellő aklimatizálás után a német vizekben elterjeszteni.

Innen és ily módon lettek Németország vizei a már fontos szerepet játszó szivárvány-pisztráanggal beépítve; most a vele rokon bíbor-pisztráanggal tesznek kísérletet, melynek ikráit S. Jaffé osnabrücki tógazda a múlt évben hozta be Dél-Amerikából.

Gyakorlati célja a telepnek részben felső Bajorország közvizeit, részben az egyesület tagjait a tenyésztéshez szükséges és főképp oly halfajokkal ellátni, melyek tenyésztése az egyeseknél nehézségekbe ütközik. Így nevezetesen a pisztráng, galócza és Coregon-fajtákat: a Salmo alsaticus, S. fontinalis, S. hucho-t, a Coregonus Wartmanni Bloch, C. lavaretus, C. Oxyrhynchus-t, a sebes-, tavi-, szivárvány- és bíbor-pisztrángot stb.

A telepen mintegy 100 kisebb-nagyobb 10—20 négyzetméter terjedelmű, 50—60 cm mély, de folytonosan friss vízzel bíró tavacska, illetőleg tartány van. Ezek mindegyikében 5—8000 ivadék van, melyek rendszeresen részben elszeszülnek.

El nem mulaszthatom e helyen tógazdáink figyelmét a szivárvány-pisztráng tenyésztésére felhívni. E hal megél mindenütt ott, hol a ponty díszlik, igényei még a vizet illetőleg is sokkal kisebbek, mint a többi pisztráng-fajtáké, húsa meg ízletes, keresett czikk. E sorok írója maga is kísérletet szándékozik e hallal tenni s kik példáját követni óhajtják, ikráját beszerezhetik a »Bayerischer Landes-Fischerei-Verein«-nél München, Maxburgstrasse 5. 100.000 darabot 70 márkáért.

A szivárvány-pisztráng 3 éves korában ivarképes, ugyanekkor $1\frac{1}{2}$ —2 fontnyi súlyú, fontját a müncheni piacon 2.50—3 márkával fizetik. Az ikrák körülbelül oly módon, mint e lapokban legutóbb megjelent »Pisztráng-tenyésztő« című czikk leírja, mesterségesen megtermékenyítetnek, ezután a költő-épületbe kerülnek, hol a Schillinger-féle költő-edényben 24—28 nap alatt kikelnek. A gombostűfej nagyságú apró porontyok ekkor további

3—4 hétig egy megfelelő nagyságú vályucskába tételnek, mely oly sűrű drótsodronnyal van ellátva, hogy a porontyok a külső behatástól teljesen mentesek. A vályun folytonosan erős sugárban friss víz folyik keresztül s itt a porontyok megerősödve, 3—4 hét leforgása után lesznek a fentebb leírt tartányokba kihelyezve, hol rendszeres etetésük megkezdődik.

Az etetés anyagát főképp baromfibeleg képezik. A telep München nagyobb baromfikereskedőivel szerződéses viszonyban áll, kiknél egyik alkalmazott naponként összegyűjti a nagy mennyiségben összegyűlő beleket, melyeket hordókba csomagolva a telepre szállítanak, hol első sorban egy czeментezett bassinban olyképp helyeztetnek el, hogy az erős sugárban keresztülfolyó víz a szükségképpen a belek közé keveredett tollakat kimossa. Az ekkép a tollaktól megisztított belek azon frissen egy húsvágó gépbe kerülnek, előbb azonban $\frac{1}{3}$ mennyiségű túróval kevertetnek össze, amely a gépben a bélsárral keveredve, azt jobban absorbeálja, illetve egyenletesebben eloszlatja. Ez a keverék a mindenfajta ivadéknak rendkívül kedves eledele. Az etetés napjában háromszor történik és miután a tavacsok kicsinyek, vizük kristálytisztá és a fenék mindig látható, könnyen ellenőrizhető, hogy a halacsok a táplálékot elfogyasztják-e, vagy sem és így el van kerülve ama veszedelem, amely a táplálék el nem fogyasztása esetében szükségképpen beállana.

Az ekkép felnevelt halak részben 1 és 2 éves, részben ivarképes korukban kerülnek a közvizek és halastavakban kihelyezésre. A múlt év forgalma a következő volt. Kihelyeztek:

2.112,450	darab	ikrát,
888,030	»	ivadékok,
130,264	«	éves halat.

Látnivaló számba megy a telepen épült költőház, mely a gyakorlatban eddig bevált és az ikráztatás és költéshez szükséges minden eszközzel, így többek között

mint a ki prédára tett szert, azzal menekülni akar. Itt az ideje, hogy horgomat kiemeljem! — Nyelem görbül s kezemen hatalmas rángatózást érzek és csak nagy ügyel-bajjal bírom horgomat a part felé húzni, vigyázva, nehogy horognyelem eltörjön.

Olyan pillanatok ezek, a melyeket tökéletesen leírni nem lehet . . . A nagy kártyást válságos pillanatokban nem izgathatja jobban a játék szenvedélye, mint engem e néhány pillanat. Vérem úgyszólván forrott s halántékomon éreztem ütőerem erős kopácsolását.

Vége egy nyugalmasabb pillanatban kiemeltem a part kövei közé egy gyönyörű süllőt s hogy a meredek partról erős vergődése következtében vissza ne essék, gyorsan reáhasaltam . . .

Testemen az öröm remegése vett erőt s kimondhatatlan gyönyörrel szorítottam kezeim közé a halat.

Barátom s a munkánkat szemlélő két katona is odaszaladt, csodálkozva s gyönyörködve a szép nagy halon.

Midőn, nem minden vesződség nélkül, az erős zsinagból készített fűzére tettem elővettem zsebemből kis mértékemet, hogy súlyát megtudjam. Önelégülten tapasztaltam, hogy minden eddigi fogásomat meghaladja, mert súlya 3 kiló 25 deka, holott eddigi legnagyobb süllőm csak 3 kilós volt.

Még egyszer megszemléltem, hol és miképpen fogta meg a horog, azután a zsinagnál fogva a vízbe bocsájtottam.

A gyönyörű nagy állat szabadulást sejtve, teljes erejével

menekülni próbált, de végre is belátván hasztalan erőlködését, önmegadásal szép csendesesen meghúzta magát a kövezet mellett. — Tessék elhinni, nem bírtam betelni látásával. Szememet úgyszólván rajta feledtem. Büszkén szemléltem a ritka szép fogást.

Rövid idő múlva barátom is szerencsésen kifogott egy 85 dekás süllőt, a mi engem csak siettetett horgom újbóli felhazásában és kivetésében. S nem hiába, mert még egy félkilós süllőcskét sikerült kifognom

Eközben, az alkony homályát követve, ránk borult az est sötéteje; összeszedve tehát készségeinket, boldogan cipeltük haza zsákmányunkat.

És most kérdem t. olvasóimtól, hogy nem-e nyujtana nekik is élvezetet egy eredménnyel járó süllőzés? Értem, Önök azt mondják: »Nem mindig papsajt! Azt én tudom legjobban, mint a ki egy jó süllőző helynek feltalálásáért órákat bolyongtam s nem egyszer tértem haza eredmény nélkül. De, ha az ember egy jó helyre akad, megválasztja a kellő időt és ért is a süllőzéshez, azonkívül szereti a szabad természetet, soha sem fog a süllőzés ideje alatt unatkozni.

Csak egyszer fogjon valaki egy nagyobb példányt, biztosan megkedveli a halászatot és ha többször koszorúzza szerencse fáradozását, úgy fogadni mernék rá, hogy szenvedélyévé válik.

Tessék csak megpróbálni!!!

Pathó Flóris.

100 darab Schillinger-féle költődénnyel van pazarúl berendezve.

A telep vezetője F. Kiesling, ki mellett állandóan a szomszédos tartományok által ösztöndíjban részesített növendékek segédkeznek, kiknek feladata a különböző módszerek és eljárások elsajátítása, hogy azokat megismerve, hazájukba bevezethessék.

Staremburg szomszédóságában, ehhez hasonló kies helyen fekszik a bajor egyesület másik haltenyésztő telepe, Bernried, mely főképp ponty-, süllő- és pisztrángivadék előállításával foglalkozik. A 6 tóból álló gazdaság mintegy 130 Tagwerk terjedelmű, tulajdonosuk báró Wallandt, kinek tagwerkenként az egyesület 14—15 márka évi bért fizet az egyébként teljesen hasznavehetetlen, mély fekvésű területért. A cél itt a Bajorországban is nagy számmal lévő hízlalótavak részére a benépesítéshez szükséges anyagot termelni. Az átlagos produkció tegwerkenként 4—6000 darab pontyivadék, melyek az első év őszéig 6—8 cm. nagyságot érnek el. Tekintettel arra, hogy a tavaknak mintegy fele itt is tőzeges talajú, ez kiválóan szép eredmény, annyival is inkább, mert a nagy kereslet révén az ivadék ára rendkívül nagy. A pontyivadék száza 10, a süllőé 14, a pisztrángé 12 márka. Ha tehát a minimális produkciót, tagwerkenként 4000 darabot veszünk fel, ez 400 márka, vagyis 240 frt jövedelemnek, tehát majdnem a terület félértékének felel meg. Az ivadékok lóhússal és a közfogyasztásból kizárt szarvasmarhák húásával lesznek etetve.

A tavak kezelője Georg Rauch halászmester, hosszú éveikig a bodeni tó alapos megfigyelője, ki a bajor kormány megbízásából még ez év folyamán ellátogat hozzánk, hogy a jövő évben tervbe vett kecsge-tenyésztési kísérletekhez szükséges anyagot nálunk beszeresse.

Dr. Hirsch Alfréd.

TÁRSULATOK.

A „Soroksári Dunaági“ halászati társulat f. évi november hó 15-én tartotta meg Ráczevén rendes évi közgyűlését Szilágyi Lajos társulati elnök elnöklete alatt. Lefolyásáról a következőkben adhatunk hírt.

Grassl Hugó igazgató évi jelentésében örömmel konstatálja, hogy az ellenőrzés a folyó évben lényegesen sikeresebb volt, mint az előző években, mert míg a múlt évben csak 1, addig a folyó évben 28 egyén lett orvhalászás miatt az illetékes hatóságnál feljelentve. A múlt évi közgyűlés határozata folytán a földművelésügyi kormányhoz benyújtott s a budapesti vízfertőzés ellen irányuló kérvény dolgában a miniszter a jelzett kérvényt további intézkedés végett Budapest székesfőváros polgármesterének adta ki, a ki az eljárást már folyamatba is tette.

Az országos halászati felügyelőség 150.000 drb. fogas-süllő és 4000 drb. tenyészrákot bocsájtott díjmentesen a társulat rendelkezésére, melyek az arra alkalmas helyeken kihelyezettek.

Végül bejelenti, hogy a budapesti halászati kongresszus végrehajtó bizottsága a megtartandó kongresszusra a társulatot meghívta.

A lefolyt évi számadások szerint a társulatnak bevétele volt 158 korona 44 fillér, kiadás 23 korona 83 fillér; a társulat ezidőszori vagyona 307 korona 85 fillérre rúg. A felülvizsgált lefolyt évi számadások után a jövő évi költségvetés tárgyalatott, a mely 120 korona bevétellel és 80 korona kiadással

irányoztatott elő; a tagok évi járulékát 4 fillérben állapították meg.

Az alapszabályok értelmében az elnök, alelnök, igazgató és választmány mandátuma letelvén, ezek megválasztása következik.

Elnök javaslatba hozza, hogy az alelnök és igazgatói tiszt egy személyben egyesíttessék, a mit a közgyűlés egyhangulag elfogadván, elnökké: Szilágyi Lajost, alelnök-igazgatóvá: Grassl Hugót, választmányi tagokká: Lőrinczy István, Pataky Géza, Drexler István, Varga Benő, Király Andor és itj. Galambos Antal tagokat választotta meg.

A cs. és kir. családi uradalom tulajdonát képező becsei holt Duna a haltenyésztés céljaira kiválóan alkalmas lévén, a közgyűlés saját érdekében különösen fontosnak tartja, hogy a terület mint kíméleti tér állandó tilalom alá helyeztessék. E végből megbizva az elnökséget a szükséges lépések megtételével s ha a társulat anyagi ereje azt szükségessé tenné, felhatalmazza az elnökséget, hogy a földművelésügyi kormánytól megfelelő segély kieszközlését kezdeményezze. Végül a közgyűlés a halászati kongresszuson való részvételét elhatározza és képviseltetésére Szilágyi Lajos elnök és Grassl Hugó alelnök-igazgatót kéri fel.

— tt —

A „Latorcza“ halászati társulat f. évi november hó 16-án tartotta meg Csapon rendkívüli közgyűlését Buday Zádor elnöklete alatt.

A közgyűlés jegyzőkönyve szerint:

Elnök bemutatja a helyszínen eszközölt felvételek alapján összeállított érdekeltségi kimutatást; a mit a közgyűlés végleg elfogadottnak jelentett ki.

A halászat mikénti értékesítésének tárgyalása folyamán a közgyűlés elfogadja az elnök ama javaslatát, mely szerint a társulat kötelékébe tartozó vízterület a következő 5 szakaszra osztassék:

I. Szakasz: Nagy Gejőcz felső határától a szürthei közúti hídig terjedő Latorcza-szakasz, a vele összefüggő mellékágakkal együtt, összesen 334 katr. hold 962 □ öl.

II. Szakasz: A szürthei közúti hídtól Pruksa község alsó határáig, összesen 247 katr. hold 1469 □ öl.

III. Szakasz: Pruksa község alsó határától a lelesz kaposi kompátkelés helyéig, összesen 149 katr. hold 276 □ öl.

IV. Szakasz: A lelesz-kaposi kompátkelés helyétől Boly község alsó határáig, összesen 207 katr. hold 179 □ öl.

V. Szakasz: Boly község alsó határától a Bodrogba való beönlésig terjedő Latorcza-szakasz, a vele összefüggő mellékágakkal együtt, összesen 188 katr. hold 295 □ öl.

Ezek a területek egyenként lesznek bérbeadandók egye végből kiküldött árverési bizottság által. E bizottságnak feladata az eddigi értékesítés, illetőleg bérbeadás mikéntjét kipuhatólni, az árverés napját, az árverési feltételeket, a kikiáltási árat, úgyszintén a kötendő haszonhár szerződés-szövegét megállapítani.

— tt —

VEGYESEK.

Mi minden kerül néha napján horogra. Néhány éve meg lehetős gyakran szoktam a kertünk alatt elfolyó széles, jó karban levő patakban horgászni. Mikor egyszer este ismét elfoglaltam szokott helyemet a patak partján, látom, hogy két kacsza úszkál előttem a vízen. A kacsák miatt nem akartam megszokott helyemet elhagyni s el akartam onnan kergetni őket. Meglehetősen hosszú zsinórt kötöttem hát horgászó vesszőmre s elkezdtem csapkodni a kacsák felé. A kacsák eleinte semmibe se vették erőlködésemet, sőt az egyik kacsza kis vártatva felém úszott s nagy ügyesen bekapta a zsinór

végén levő műleget. A horog beleakadt a kacsá torkába s el akarta vinni az egész horgászó szerszámomat. Én, mihelyt észrevettem, hogy mi történt, húzni kezdtem ő kelmét, de bizony alig-alig hogy sikerült. A kacsá verdesett szárnyaival, kapálózott, szóval semmiképp sem tetszett neki a dolog. Végre nagy nehezen kihúztam s kivettem torkából a horgot. Máskor meg, szintén este, egy denevér került horgomra. A víz színe fölött nagyon sok rovar röpködött s odacsaltak egy csomó denevért. A denevérek meglehetősen gyakran utána kaptak a mesterséges légygyel tölszerelt horgomnak, mikor a vízbe hajítottam. Egyszer csak az egyiknek sikerült bekapni. Nem láttam, hogyan kapta be, hanem éreztem, hogy valamiben megakadt a horog. Eleinte azt hittem, hogy valami faágba akadt bele s hirtelen visszarántottam. A denevért ekkor láttam meg, hogy ő kapta be a horgot; erre a vízbe esett s legnagyobb csodálkozásomra úszni kezdett a part felé. Mikor már elég közel ért a parthoz, hálóval vettem ki, mert nem akartam torkát egészen szétroncsolni a horoggal. Mikor óvatosan kivettem torkából a horgot s eleresztettem, tova repült, mintha semmi sem történt volna.

Követendő példa. Közismert dolog, hogy a tavaszi áradások során az árterültre iparkodó, avagy itt született kis halakból mily óriási mennyiség pusztul el évenként azért, mert néha a véletlen, legtöbbször azonban a rút önzés az anya-mederbe menekülni akaró halaknak útját vágja. A közvagyon ezen pusztulását eddigelé jóformán teljesen tétlenül nézte az a megfoghatatlan közöny, mely halászatunk ügye iránt mutatkozott, sőt részben ma is mutatkozik. Az érdekelt tulajdonosok és halászok többsége még mindig nem akarja megérteni, hogy szabályozott folyóink mentén az előterekre különös gond fordítandó, mert halainknak jó része csakis ezeken leli a legjobb szaporodó, és táplálék-termő helyeket. Tényleg úgy áll a dolog, hogy míg ma az előtereken található természetes és mesterséges mélyedések, gödrök, kubik-árkok valóságos sírját képezik a halaknak, okkal-móddal a halivadék bölcsőjévé lennének átalakíthatók. Ezért tartjuk felette örvendetesnek, a mikor ezen a téren is némi változást regisztrálhatunk. Az érd.-d.-egyházai halászati társulatról van szó, a melynek lelkes vezetői mitsem hagynak felhasználatlanul, a mi céljuk elérésére hasznos és üdvös. Így a legutóbbi dunai árvíz után Nagy Pál erdő-mérnök mintegy 56.000 drb oly apró pontyot és stüllöt juttatott a Dunába, a melyek az ártér laposaiban különben menthetetlenül elpusztultak volna. Neki köszönhető a gróf Vigyázó Sándor-féle csatonyi uradalomban életbe léptetett az a szokás, mely szerint az ismert halellenségek irtására jelentékeny lődíjat állapított meg a tulajdonos gróf. Hogy mily haszonnal járhat az ily intézkedés, eléggé jellemzi, hogy ott, alig egy hónap leforgása alatt, 25 gémet ejtett el az erdőszemélyzet. Vajha minél többen apostolkodnának így a halászat emelésén.

Svédországban az angolna-halászat rendkívül hálás bevételi forrást képez. Példa gyanánt felemlíthetjük, hogy az egyik régi királyi halászat Bergkvarna mellett, mely 1855-ben 1.500 koronára volt becsülve, ma 60.000 korona becsértéket képvisel. Jelenleg Blekingenben 113.000 korona, Kristiannban 110.000 és Malmöhusban 70.000 korona értékű angolnát fognak. A lazac-halászás azonban ezeknél is jövedelmezőbb. A lazacokat részben a nyílt tengeren, részben a folyótorkolatoknál, részben magukban a folyókban fogják. Érdekes, hogy a Svédország legészakibb részén, Norrlandban fogott lazacok lényegesen nagyobbak, mint a nyugati részén, Hallandban fogottak, mely utóbbiak azonban sokkal hizottabbak és minthogy korábban fogatnak, többnyire magasabb árakat is érnek el. A blekingeni halászok évente 250.000 korona értéket meghaladó lazacot fognak. Hallandban a lazac-halászás eredménye 115.564 korona értéket képvisel (öt évi átlag), melynek valamivel több mint a

fele a tengerben, a többi a folyókban fogatik. Az észak-svédországi Ljusman folyó lazac-halászata 50–100.000 koronát jövedelmez, ennél csak a Forne folyó halászata jövedelmezőbb, mely jövedelem felett azonban Svéd- és Finnország osztozkodnak.

A ponty melegvizben. Egy érdekes megfigyelést olvasunk az Allg. Fischerei-Zeit. utóbbi számában. Ugyanis a folyó év április havának közepén egy német halászati részvénytársaság két, egyenkint 200 mm. hosszú és mintegy 1/4 kg. súlyú pontyot helyezett be egy tóba, melynek hőfoka legtöbbnyire 38° C. volt. A két pontyot ez év október hó 22-én halászták ki, mikor is az egyik 510 mm. hosszúra növe 2 3/4 kg. nyomott, míg a másik felényire gyarapodott csak. Megjegyzendő, hogy mindkettőnek bőven adtak csillagfűrtöt. Ez a rövid értesítés annyiban igen érdekes, mert a jelzett 38° C. hőfok roppant magas. Frenzel német tanár biológiai kísérletei szerint ugyanis, — melyeket a Müggel tavon a hőfok maximumának megállapítása érdekében megtett, — a pontyok még 30, 32 sőt 34° C-t jól elviselnek és csak 35°-nál mutatnak bágyadságot, 36°-nál fejükkel lefelé, avagy oldalukon fekvé úsznak és igen nyugtalanok, míg 37°-nál a tulajdonképeni merevség is bekövetkezik. Az említett esetben, mikor is a 38°-ot jól elviselték, kétségtelen, hogy a pontyok fokozatosan szoktak hozzá az emelkedő hőfokhoz. Magától értedődik, hogy rövid tartamú kísérletek, melyek a magas hőfoknak mikénti befolyását volnának hivatva megállapítani a halak életére, nem nyújthatnak teljesen megbízható adatot.

Angolna a Dunából. Mint értesülünk, legutóbb e hó 16-án Finster ujpesti halász-mester a budapesti összekötő-híd alatt, közvetlenül a Nádor-kert melletti új kikötőben, fogott egy 3 kgr. súlyú, tehát kétségkívül ritka szép angolnát. Mint ismeretes, ez a halfaj azelőtt hiányzott a Fekete-tengerből és ennek vízvidékéhez tartozó folyókból. A Dunában csak azóta honosodott meg, a mióta a német halászati egyesület kezdeményezése folytán kormányunk a nyolczvanas évek második felében egy nagyobb szabású kísérletet tétetett arra nézve, hogy nem-e volnának ezek a halak nálunk is meghonosíthatók. Azóta gyakran fognak nemcsak a Dunában, de a Tiszában, Marosban, Drávában, Szamosban, Oltban, sőt a Balatonban és a Velencei tóban is, még pedig rendszerint oly szépen fejlődött példányokat, a melyek semmi kétséget sem hagynak fenn arra nézve, hogy a mi vizeinkben is jól érzik magukat. Mindamellett meghonosodottnak mégsem tekinthetjük őket, mert eddigelé nem észleltek ivadékot, az u. n. montéet vagy montátát

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. F. úrnak. Komárom. Cikkét besoroztuk. Alkalmilag mást is kérünk.

G. G. úrnak. Bpest. Kéziratát köszönjük. Szívesebben közölnénk hazai vonatkozású leírásokat, mert ilyenek kétségkívül nagyobb érdeklődésre számíthatnak, mint a külföldiek. A fordítás által a mű értéke mindig veszt, ennél fogva ilyenre a szerző érdekében sem vállalkozunk szívesen.

Luioiperca, Veszprém. Igaza van; az ismertett esetben a hatóságunk kötelessége lett volna kikutatni és büntetni azt is, a ki a mértéken alóli halakat kifogta, mivelhogy a törvény szerint nem csak az büntetendő, a ki a mértéken alóli halakat árulja, de az is, a ki ilyeneket fogott. A megkurtítás ténye a büntetés kiszabásánál mint súlyosbító körülmény lesz betudandó, mert kétségtelen, hogy ez nem egyéb, mint az utánmérés megakadályozására irányuló nagyon is otromba eszköz.

Tógadaságaimból ajánlok őszi és koratavaszi szállításra egy- és kétnyaras, gyorsnövésű csehpony-, stüll-, csuka- és czompó-ivadékokat, továbbá megtermékenyített fogas-stüll-ikrát. Corchus Béla, Budapest, IV. ker., Molnár-utca 17.

Ez évi ivarzásból származott 3–15 centiméter hosszúságú pontyivadékokat vásárol elfogadható árban a »Balaton Halászati Részvény-Társaság«. Ajánlatokat kér következő címre: *Balaton Halászati Részvény-Társaság, Siófok.*